

Právní jednání a jeho výklad vybrané otázky

Prof. JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D.

Obsah přednášky

- Širší souvislosti (právní skutečnosti a jejich třídění)
- Právní jednání jako projev autonomie vůle
- Právní jednání (pojem, druhy, teorie)
- Forma právního jednání
- Interpretace (výklad) právního jednání
- Zakladatelská právní jednání

Třídění právních skutečností

- Okolnosti, s nimiž objektivní právo spojuje vznik, změnu nebo zánik subjektivních práv a povinností (právní následky)
- Subjektivní právní skutečnosti
 - **právní jednání** (je relevantní kvalita vůle)
 - tzv. reálné akty (nezkoumáme vůli ani svéprávnost)
 - vytvoření věci (§ 1078 OZ - smísení, § 1074 oz – zpracování)
 - vytvoření autorského díla
 - **protiprávní činy**
 - rozpor s dobrými mravy (§ 2909 OZ)
 - rozpor s právní povinností (§ 2910, § 2913 OZ)
- Objektivní právní skutečnosti
 - jednorázové: události (narození, smrt, plynutí času)
 - trvajících: stavy (např. manželství)

Základní východisko koncepce i výkladu právních jednání dle OZ

- V soukromém právu důraz na lidskou svobodu a autonomii vůle (§ 3 odst. 1 a § 1 odst. 2 OZ)
- V souladu s judikaturou ÚS (II. ÚS 571/2006) přednost výkladu, který nezakládá neplatnost projevů vůle (právních jednání)
- Odklon od formalismu (již i za účinnosti OZ1964 např. I ÚS 625/2003, viz též např. sp. zn. II. ÚS 2124/14)
- Preference rozumného výkladu (právních předpisů i právních jednání) (viz např. I ÚS 331/98)
- Význam rozlišení norem kogentních a dispozitivních
- In dubio pro libertate, In dubio pro mitius (opakovaně i NS pro méně invazivní řešení)

Autonomie vůle smluvních stran (smluvní svobodu jednotlivce) ÚS, že chápe v dvojím smyslu (k čl. 2 odst. 3 LZPS):

- 1 dimenze: Jako strukturální princip, podle něhož lze státní moc vůči jednotlivci a jeho autonomní sféře (včetně autonomních projevů volních) uplatňovat pouze v případech, kdy jednání jednotlivce porušuje výslovně formulovaný zákaz upravený zákonem.
- Takový „zákaz“ musí reflektovat toliko požadavek spočívající v zabránění jednotlivci v zásazích do práv třetích osob nebo bránění v prosazení veřejného zájmu, jsou-li konkurující statky legitimním důvodem pro omezení autonomního jednání jednotlivce a je-li takové omezení přiměřené
- 2 dimenze: Jako subjektivní právo jednotlivce na to, aby veřejná moc respektovala autonomní projevy jeho osobnosti, včetně projevů volních, jež mají odraz v jeho konkrétním jednání, pokud takové jednání není zákonem výslovně zakázáno

Odkazy na judikaturu ÚS k autonomii vůle ve smluvním právu:

- nálezn sp.zn. II. ÚS 2124/14 ze dne 26. 1. 2016, (N 13/80 SbNU 163
- nálezn sp. zn. I. ÚS 512/02 ze dne 20. 11. 2002, (N 143/28 SbNU 271);
- nálezn sp. zn. I. ÚS 546/03 ze dne 28. 1. 2004, (N 12/32 SbNU 107);
- nálezn sp. zn. I. ÚS 43/04 ze dne 13. 4. 2004 (N 54/33 SbNU 55);
- nálezn sp. zn. I. ÚS 557/05 ze dne 24. 7. 2007 (N 116/46 SbNU 99)

A mnohé další...

Právní jednání (koncepce po 2014) – diskontinuita s OZ1964

- Změna terminologie i paradigmatu, návrat k tradičnímu pojmu (OZO)
- *Nová koncepce neplatnosti* právního jednání (§ 545 a násl.)
- *Na právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné než na neplatné* (§ 574 OZ)
- Zmírnění požadavků na právní jednání - *řada vad není důvodem neplatnosti*, lze zhojit ve větším rozsahu
- Právním jednáním je i rozhodnutí právnických osob (ovšem limity, např. § 45 ZOK)

Právní jednání v OZ

„Právní jednání vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran“ (§ 545 OZ)

- není definice právního jednání, nejdůležitější právní skutečnost (subjektivní)
- široké pojetí právního jednání: s právním jednáním jsou spojeny právní následky:
 - v něm výslovně vyjádřené
 - dále právní následky plynoucí ze
 - zákona
 - dobrých mravů
 - zvyklostí
 - zavedené praxe stran
- I když je § 545 OZ nezmiňuje, právní následky spoluurčuje i princip poctivosti
- Rozlišuje se mezi požadavky nutnými pro vznik (perfekci) právního jednání (naplnění pojmových znaků) a jeho platností, pro kterou musí být splněny náležitosti.

Pojmové znaky a náležitosti právního jednání

- Pojmové znaky: vymezují právní jednání jako takové (zjišťujeme, zda o PJ jde), jsou jimi: **projev vůle** (vůle a projev), **zaměřenost** projevu vůle na vznik právních následků, a probace právním řádem
- Náležitosti právního jednání: zkoumáme tehdy, jsou-li naplněny pojmové znaky (ptáme se, zda existující PJ má takové **vlastnosti, aby mohlo vyvolat zamýšlené** (chtěné) **právní následky** (zda je osoba jednající svéprávná, zda její vůle byla svobodná atd.)

Co je a co není právní jednání?

Právní jednání je projev vůle zaměřený ke způsobení (právem aprobovaných) právních následků (tj. ke vzniku/změně/zániku práv a povinností)

PRÁVNÍM JEDNÁNÍM NENÍ zejména:

- společenské služby, tzv. liberality (§ 2056 OZ)
- výzva k podání návrhu (§ 1733 OZ)
- plnění dluhu (§ 1934 OZ)
- plnění informační povinnosti (např. § 1811 OZ), vyrozumění dlužníka o postoupení pohledávky
- Tzv. reálné akty (vytvoření věci, vytvoření autorského díla, předání klíčů od pronajatého bytu)
- Jiné projevy bez právních následků (činy podobné právnímu jednání, např. upomínky)
- ZDÁNlivÉ PRÁVNÍ JEDNÁNÍ – chybí pojmové znaky, (též ke kterému se „nepřihlíží“)

Společenské úsluhy

- Absentuje vůle vyvolat právní následky, mezi poskytovatele a příjemcem nevzniká smlouva
- 2055 OZ – plnění z pouhé společenské úsluhy není darováním, je-li z chování stran zřejmé, že se nechtějí smluvně vázat.
- Společenské úsluhy – příklady:
 - pozvání na kulturní akci či konzumaci nápojů,
 - jednorázové poskytnutí přístřeší
 - odnos nákupu
 - výměna pneumatiky
 - svezení stopaře
- viz též II. ÚS 231/10, [128/2011 USn.] – společenské úsluhy mezi manžely
- Nevylučuje deliktní odpovědnost

Zdánlivé právní jednání (non negotium)

- Jednání, které se jeví jako právní jednání, ale nevykazuje pojmové znaky PJ (§ 551, 552 OZ)
- Zákon PJ za zdánlivé prohlašuje (§553 OZ) zdánlivost podle právního následku
- Případně obojí

Důsledek: v prvním případě PJ není, v druhém případě na něj hledíme, jako by nebylo (§ 554)

Pojmové znaky právního jednání – nutné pro vznik/perfekci právního jednání

- projev vůle („navenek vyjádřené chtění“)
 - zaměření na vznik/změnu/zánik práv a povinností
(vůle být vázán)
 - uznání (aprobace) právním řádem (dovolenost)
-
- Právní jednání vzniká (je perfektní), i když právní následky nenastanou (nepl. pr. jednání)

Perfekce (vznik), platnost x účinnost právního jednání

- perfekce = vznik, existence právního jednání
- platnost = způsobilost právního jednání přivodit právní následky

(x relativně neplatné)

- účinnost = způsobení právních následků právního jednání
 - podmínky – odkládací x rozvazovací
 - doložení času – obdobná aplikace ustanovení o podmínce

Co je to vůle a jak ji lze zjistit?

- Vůle (I. ÚS 623/03): *„vnitřní stav jednající osoby, který není bezprostředně přístupný interpretovi právního úkonu a není interpretem tohoto právního úkonu poznatelný. Na vůli je nutno usuzovat z vnějších okolností spojených s podpisem a realizací smluvního vztahu.....“*

Vůle jako pojmový znak PJ (§ 551 OZ)

- Jakou kvalitu musí vůle pojmově vykazovat?
 - vůle jednat (není-li, jde o zdánlivé PJ)
 - vůle být právně vázán - chybí, pokud není projevena vážně, tj. nesměřuje k právním následkům; nevážnost musí být seznatelná (zjevná)
 - subjektivní pohled (z pohledu jednajícího (vůle))
- x
- objektivizující pohled (z pohledu interpreta (projev))
 - § 522 OZ – vážnost
 - právní jednání na oko
 - zastřené právní jednání (§ 555 odst. 2)

Projev

- konání i opomenutí (tam, kde mohl jednat a měl, i mlčení)
- Výslovně - ústně, písemně x někdy i jinak (kývnutí hlavy) x konkludentně (chování subjektu nevzbuzující pochybnost o obsahu) - § 546 OZ
- Mlčení nemá nikdy samo o sobě hodnotu vyjádření (není souhlas ani odmítnutí), pouze ve spojení s okolnostmi, dle nichž lze usuzovat, že vyjádřena vůle. (viz též § 1740 odst. 1 OZ, pokud promluvit mohl a měl.
- **Projev musí být určitý a srozumitelný** (zjišťujeme výkladem, lze dodatečně odstranit neurčitost/nesrozumitelnost)

Vztah vůle a projevu (význam i pro výklad, viz dále): Teorie vůle, teorie projevu, teorie důvěry

- Projev a vůle se obvykle shodují, pokud rozpor, nutné řešení:
- Teorie vůle: Klíčový význam má vůle jednajícího – preference autonomie vůle
- Teorie projevu: Klíčový je projev vůle, resp. stav, který založil dobrou víru interpreta (adresáta) – preference právní jistoty a principu poctivosti
- Teorie důvěry: Výsledek poměrování jednotlivých principů, respekt autonomii vůle při současném respektu zachování právní jistoty

Právní jednání – členění – význam pro interpretaci (viz dále)

- Dle počtu zúčastněných: jednostranné x dvoustranné x vícestranné
- Dle úplatnosti: úplatné x bezúplatné
- Dle adresnosti: adresované x neadresované
- Dle formy: formální x bezformální
- Dle statusu jednajících B2B, B2C
- Inter vivos x mortis causa

Adresovaná právní jednání

- Adresovaná určité osobě (osobám)
- Jsou dovršena (perfektní) až dojitím do právní sféry adresátovi (jeho sféry dispozice – do schránky, oznámení o uložení zásilky); § 570 – zmaří-li vědomě druhá strana dojití, platí, že řádně došlo; odpovědnost za svoji sféru vlivu
- Domněnka DOBY DOJITÍ (§ 573) – když sporný okamžik dojití ne dojití samotné!
- Jazyková neznalost, akustické problémy jsou k tíži toho, kdo projevuje vůli (Vernehmungstheorie)
- Nutno odlišovat od pravidel procesního práva pro doručování (přípustnost sjednané fikce doručení hmotněprávního jednání??)

Forma právního jednání

- princip bezformálnosti x smlouva, zákon
- Funkce formy právního jednání (i více najednou):
 - Důkazní – účel zajistit lepší důkazní situaci pro případ sporu
 - Zajišťovací – zajišťuje významnou hodnotu v právním řádu, typicky ochranu právní jistoty nebo dobré víry
 - Kontrolní – zajištění „kvality“ právního jednání
 - Varující – forma má upozornit na význam právního jednání

Následky nedodržení formy právního jednání?

- Dle funkce právního jednání
- U důkazní funkce – nevede k neplatnosti
- U varovné funkce – relativní neplatnost (nedovolá-li se strana neplatnosti, právní jednání je platné, § 586 OZ)
- U kontrolní funkce – narušení veřejného pořádku, § 588 OZ
- U zajišťovací funkce – automatické narušení veřejného pořádku (ochrana práv 3 osob, právní jistota, § 588 OZ?)

NS dne 10. 06. 2020, sen. zn. 31 ICdo 36/2020:

„Ustanovení § 13 ZOK patří mezi právní normy chránící veřejný pořádek. Je-li v důsledku nedodržení požadavku na písemnou formu právního jednání a úřední ověření podpisu jednajícího společníka narušen veřejný pořádek, je toto jednání neplatné; soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu (§ 588 OZ)“.

Písemná forma

- písemně = text + podpis x textová podoba (§ 1819 OZ)
- podpis = vlastnoruční, mechanické prostředky, elektronický
- písemná forma = podstatné zachycení obsahu a určení jednající osoby (§ 562 OZ)
- písemně např. smlouvy o zřízení, převedení, změně nebo zrušení věcného práva k nemovitostem + musí být na jedné listině (§ 560 a 561 OZ)
- Nedostatek formy lze zhojit (konvalidace) (§ 582 OZ)
- Částečná neplatnost (§ 582 OZ)

Elektronická právní jednání (vč. emailu)

- Záleží na účelu písemné formy – není dostatečné označení v emailu, když zajišťovací nebo kontrolní funkce (nutný zaručený nebo kvalifikovaný el. podpis)
- Nařízení eIDAS – vymezení druhů podpisů
- EU (a řada členských států) – poměrně přísné – větší důraz na ověření skutečné identity
- Common law země – benevolentnější
- stávající úprava v ČR – nejasné, akceptovatelné i nižší formy elektronického podpisu (podpis v emailu), zejména pokud funkce důkazní

VÝKLAD PRÁVNÍCH JEDNÁNÍ

Koncepční přístup

- opuštění důrazu na formální hledisko projevu (§ 35/2 OZ 1964)
- větší důraz na skutečnou vůli jednajících osob (§ 556 odst. 1 OZ)
- Právní jednání je spíše platné než neplatné (§ 574 OZ)
- Právní jednání se posuzuje podle svého obsahu (§ 555/1 OZ)
- Právní jednání je spíše bezformální (§559 odst. 1 OZ)
- Rozdíl mezi výkladem právního jednání a právního předpisu (zákona)
- Výklad jednoduchý (subjektivní, objektivní) a doplňující

Východisko výkladu právního jednání: Preference vůle smluvních stran

- již v nálezu sp. zn. I. ÚS 625/03 zdůraznil, že:
- směřuje-li vůle smluvních stran k jinému významu, který je „ozřejmen“ jinak, má shodná vůle účastníků smlouvy přednost před doslovným významem textu smlouvy.
- Vůle je vnitřním stavem jednající osoby, který není bezprostředně přístupný interpretovi právního úkonu a není interpretem tohoto právního úkonu poznatelný.
- Vůli je proto nutno dovozovat z vnějších okolností spojených s podpisem a realizací smluvního vztahu...

Výklad právního jednání (§ 555 OZ)

- Právní jednání se posuzuje podle svého obsahu (§555 odst. 1 OZ)
- § 556/1 OZ věta první: zjevný úmysl jednajícího (preference skutečné vůle, subjektivní pohled)
- § 556/2 OZ význam podle horizontu adresáta (preference projevu, objektivní pohled)

Záleží o jaká právní jednání se jedná:

Jednostranné, dvou/vícestranné ve srozumění s adresátem, bez srozumění s adresátem

Základní pravidlo pro výklad právního jednání § 556/1 OZ

- Co je vyjádřeno slovy nebo jinak, vyloží se podle úmyslu jednajícího, byl-li takový úmysl druhé straně znám, anebo musela-li o něm vědět (preferencie skutečné vůle jednajícího)

Dvoustranná, vícestranná právní jednání ve srozumění s adresátem, jednostranná právní jednání

- Nelze-li zjistit úmysl jednajícího, přisuzuje se projevu vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž byl projev vůle určen (objektivizující pohled z horizontu adresáta)

Dvoustranná, vícestranná právní jednání bez srozumění s adresátem (veřejná nabídka, veřejný příslib, obchodní podmínky)

Podle čeho posuzujeme obsah právního jednání?

- Především § 556 odst. 2 OZ: vnější projevy:

Při výkladu projevu vůle se přihlédne:

- k praxi zavedené mezi stranami v právním styku,
- k tomu, co právnímu jednání předcházelo,
- i k tomu, jak strany následně daly najevo, jaký obsah a význam právnímu jednání přiřkládají.

Kdy dáme přednost vůli a kdy projevu?

SUBJEKTIVNÍ/EMPIRICKÝ VÝKLAD

- Zjišťování skutečné vůle stran
- Při výkladu projevu vůle se vychází z úmyslu jednajícího, pokud byl druhé straně znám, nebo musela-li o něm vědět
- u dvoustranného adresovaného právního jednání, pokud bylo dáno srozumění s adresátem, je určující společný úmysl stran
- rozhodující je úmysl i v případě, že je v rozporu s jazykovým vyjádřením (falsa demonstratio non nocet)
- u jednostranných neadresovaných právních jednání – závět', nadační listina?

Kdy dáme přednost projevu před skutečnou vůlí?

- OBJEKTIVIZUJÍCÍ VÝKLADOVÁ METODA (PREFERENCE OCHRANY PRÁVNÍ JISTOTY)
- Nelze-li úmysl zjistit, přisuzuje se projev
- u vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen (horizont adresáta); člověka průměrného rozumu (§ 4/1), průměrného profesionála (§ 5/1)
- u dvoustranného adresovaného právního jednání, pokud NEbylo dáno srozumění s adresátem
- Projev principu poctivosti
- U zakladatelských právních jednání korporací?

NS 27 Cdo 5749/2017 ze dne 5.12.2019 (ještě k ObchZ, § 266 odst. 2)

- Při výkladu společenské smlouvy společnosti s ručením omezeným nelze zásadně vycházet z pravidla určeného ustanovením § 266 odst. 1 obch. zák.
- Obsah společenské smlouvy je nutno zásadně vykládat podle pravidla obsaženého v § 266 odst. 2 obch. zák., tj. tak, jak by mu rozuměla osoba v postavení osoby, které byl projev vůle určen, při zohlednění všech v úvahu přicházejících zjištěných okolností (§ 266 odst. 3 obch. zák.).
- Výjimku představují ta ujednání společenské smlouvy, která zavazují toliko zakladatele, resp. společníky, kteří byli stranami společenské smlouvy v okamžiku, kdy se dotčené ujednání do této smlouvy dostalo (v důsledku změny obsahu společenské smlouvy).
- K tématu viz též:

Ronovská, K., K výkladu zakladatelských právních jednání právnických osob. Právní rozhledy. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2020, roč. 29, č. 8, s. 293-296.

Dále při výkladu právního jednání zohledníme:

- výklad *contra proferentem* (kdo použil jako první výraz) - § 557 OZ (pouze pomocná výkladové pravidlo)

POUZE subsidiarita použití tohoto pravidla, viz též NS sp.zn. 32 Cdo 6/2011, ze dne 26.1. 2012

- § 1747 OZ - výklad bezúplatných právních jednání (darování) - dárce se chtěl zavázat spíše méně než více
- § 1494 odst. 2 OZ – výklad závěti – co nejvíce vyhovět vůli zůstavitele
- § 1812 odst. 1 OZ – výklad smlouvy ve prospěch spotřebitele (NE ZÁKONA!!)
- § 18 zákoníku práce pro zaměstnance

Pro vztahy s podnikatelem/mezi podnikateli

- ochrana nepodnikatele (pravidelný obsah pojmu) – 558 odst. 1 OZ
- obchodní zvyklosti mezi podnikateli (přednost před dispozitivní úpravou) - § 558 odst. 2 OZ

Nález Ústavního soudu ze dne 6. dubna 2005, sp. zn. II. ÚS 87/04

- Závěr, že určitý právní úkon je neplatný pro rozpor se zákonem nebo proto, že zákon obchází, se musí opírat o rozumný výklad dotčeného zákonného ustanovení.
- Nelze vystačit pouze s gramatickým (jazykovým) výkladem.
- Významnou roli zde hraje především výklad teleologický.
- Je proto nutné se vždy ptát po účelu zákonného příkazu či zákazu...

Proti formalismu při výkladu obsahu právních jednání (Nález Ústavního soudu II. ÚS 2124/14 ze dne 26.1. 2016, N 13/80 SbNU 163)

Uplatnění *formalistického výkladu není přípustné*: již v nálezu sp. zn. I. ÚS 331/98 ze dne 12. 6. 2000 (N 86/18 SbNU 233), v němž dovodil, že "právní formalismus orgánů veřejné moci a jimi vznášené přehnané nároky na formulaci smlouvy nelze z ústavněprávního hlediska akceptovat, neboť evidentně zasahují do smluvní svobody občana, vyplývající z principu priority občana nad státem, jak je upraven v čl. 1 Ústavy, a z principu smluvní volnosti ve smyslu čl. 2 odst. 4 Ústavy a v korespondujícím ustanovení čl. 2 odst. 3 Listiny".

Vady právních jednání (zdánlivost, neplatnost, neúčinnost)

- Zdánlivost právního jednání
- Neplatnost právního jednání
 - absolutní
 - relativní
- Neúčinnost: relativní neúčinnost (§589), neúčinnost překvapivých ujednání (§ 1753), neúčinnost podle § 1964 nebo § 1972

Zdánlivost právního jednání

- právní jednání (jeho část) neexistuje (nepřihlíží se, jako by se nestalo (§ 155 OZ), jako by nebylo (§ 567 OZ))
- „pouhý sen“
- zkoumá se z úřední povinnosti (ex offio)
- případy:
 - absence pojmových znaků a základních náležitosti právního jednání (§ 554 OZ)
 - další případy („nepřihlíží se“) - např. § 16 OZ, 19 odst. 2 OZ, § 1812 odst. 2 OZ, §1801 OZ, §1815 OZ, §1753 OZ, § 2898 OZ atd.

Neplatnost právního jednání

- Preference platnosti - na právní jednání třeba hledět jako na platné spíše než na neplatné (574 OZ)
- spíše na relativně neplatné, než absolutně neplatné
- nástroje k udržení platnosti:
 - konverze (§ 575)
 - částečná neplatnost (§ 576)
 - moderace soudem (§ 577)
 - chyby v psaní a počtech (§ 578)
- částečná neplatnost (§ 576), odpovědnost za škodu způsobenou neplatností (§ 579)

Neplatnost právního jednání

- neplatnost (§ 580 an.)
 - rozpor s dobrými mravy
 - rozpor se zákonem (pokud to vyžaduje smysl a účel zákona)
 - počáteční nemožnost plnění
 - nesvéprávnost
 - omyl (§ 583)
 - forma (zákonem stanovená/stranami sjednaná)

Hlavní důvody neplatnosti

- rozpor se zákonem, pokud to smysl a účel zákon vyžaduje (§ 580) – ochrana třetích osob, ochrana slabší strany, ochrana veřejného pořádku
- Neschopnost posoudit následky svého jednání (§ 581 x § 65)
- omyl (§ 583) – vyvolání druhou stranou
- bezprávná výhrůžka (§ 587)

Dvoustupňový test neplatnosti

- 2 kroky
 - 1. je dán důvod neplatnosti?
 - nedovolenost právního jednání (§ 580/1) - rozpor se zákonem, pokud to smysl a účel zákon vyžaduje (ochrana třetích osob, ochrana slabší strany, ochrana veřejného pořádku)
 - počáteční nemožnost plnění (§ 580/2)
 - nedostatek způsobilosti (§ 581)
 - nedostatek formy (§ 582)
 - omyl (§ 583) atd.
 - 2. jde o neplatnost relativní nebo absolutní?
 - kritéria viz § 586 až § 588

Relativní nebo absolutní neplatnost?

- zásadně relativní – nutnost se neplatnosti dovolat - není-li namítnuta relativní neplatnost, právní jednání se považuje za platné
- absolutní (§ 588 OZ) – zkoumat z úřední moci
 - zjevný rozpor s dobrými mravy
 - rozpor se zákonem, který je zjevným rozporem s veřejným pořádkem
 - počáteční nemožnost plnění

„Zjevně“ v judikatuře NS
Rozsudek velkého senátu NS dne 10. 06. 2020, sen. zn.
31 ICdo 36/2020

Výraz „zjevně“, užitý v § 588 OZ nevyjadřuje požadavek na určitý stupeň intenzity narušení veřejného pořádku posuzovaným právním jednáním, nýbrž toliko zdůrazňuje, že narušení veřejného pořádku musí být zřejmé, jednoznačné a nepochybné.

Pokračování...

- Podle § 1 odst. 2 části věty před středníkem OZ jsou zakázána (nepřípustná) pouze taková ujednání, která odporují smyslu a účelu určité právní normy, bez ohledu na to, zda tímto smyslem a účelem je ochrana veřejného pořádku, dobrých mravů, či jiných – v § 1 odst. 2 OZ výslovně nezdůrazněných – hodnot. Proto je vždy třeba posuzovat, zda odchylné ujednání jde proti smyslu a účelu dané právní normy, či zda tento smysl a účel zachovává, byť tak činí prostřednictvím odchylné – autonomní – úpravy.
- Ustanovení § 13 ZOK patří mezi právní normy chránící veřejný pořádek. Je-li v důsledku nedodržení požadavku na písemnou formu právního jednání a úřední ověření podpisu jednajícího společníka narušen veřejný pořádek, je toto jednání neplatné; soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu (§ 588 OZ).

„Zjevně“ v judikatuře NS: nesprávná (překonaná) interpretace!!!:

- Usnesení ze dne 9. 10. 2018, sp. zn. 21 Cdo 2980/2018:

„Požadavek na zjevnost narušení veřejného pořádku vyjadřuje určitý stupeň intenzity, které musí dosáhnout narušení hodnot, které chrání veřejný pořádek, aby byl odůvodněn závěr o absolutní neplatnosti pracovněprávního jednání.“

Okolnost, zda narušení veřejného pořádku dosáhlo ve své intenzitě stupeň "zjevnosti", nebo zda bylo méně závažné, je třeba hodnotit - s přihlédnutím k tomu, co v konkrétním případě naplňuje hodnoty, které chrání veřejný pořádek - vždy individuálně podle okolností každého případu.

„Zjevně“ v judikatuře NS do třetice:

Rozsudek ze dne 26.2.2019, sp. zn. 33 Cdo 1794/2018

- Nevyplývá-li ze smyslu a účelu vykládaného ustanovení občanského zákoníku (jiného právního předpisu) něco jiného, znamená výraz „zjevně“ či „zjevné“ jasnost, zřejmost, jednoznačnost či nepochybnost určitého závěru.
- V těchto případech je úmyslem zákonodárce, aby se právní následek aplikoval spíše rezervovaně a střízlivě.
- V pochybnostech by se tudíž měl soud přiklonit k tomu, že ustanovení obsahující některý z uvedených výrazů nebude aplikovat.

Děkuji za pozornost!